

UNELE INCURSIUNI PRIVIND TAXA PE VALOAREA ADĂUGATĂ

SOME INSIGHTS INTO THE VALUE ADDED TAX

Autor: Angelina BUZDUGA, Ciclul: Licență,
Academia de Studii Economice din Moldova,
e-mail: angelinabuzduga40@gmail.com
Coordonator științific: Svetlana MIHAILA
ORCID: [0000-0001-5289-8885](https://orcid.org/0000-0001-5289-8885)
Academia de Studii Economice din Moldova,
e-mail: svetlana.mihaila@ase.md

Abstract: Value Added Tax (VAT) represents an essential instrument in the economy of any country, serving essentially as a financial engine that directly influences consumer behavior and generates significant revenue for state budgets necessary for governmental operations. Through VAT, the government can balance consumption patterns, serve as a pillar in maintaining financial stability, and counter market fluctuations. In the economy, VAT is crucial, representing a vital source for funding expenditures and supporting development projects. Therefore, significant attention must be given to the calculation, collection, and rates of VAT in shaping the economic landscape of the state.

Key words: Accounting, Value Added Tax (VAT), tax, VAT rates .

JEL: A11,M4, F01, H71

Introducere

Bugetul de stat reprezintă o piesă centrală în gestionarea eficientă a resurselor financiare a unei țări, totodată bugetul de stat decide care sunt prioritățile cheltuielilor în funcție de categorie (educație, medicină, dezvoltare, etc.). Componenta acestuia este din impozite, taxe, granturi primite, donații, amenzi și sancțiuni, împrumuturi. O pondere mare din componenta veniturilor bugetului de stat este anume taxa pe valoare adăugată cu 51%, de aceea, taxa pe valoare adăugată este instrumentul primordial într-o economie durabilă. [1]

Prezenta cercetare are un caracter descriptiv, având ca scop să ofere o analiză detaliată a modificărilor TVA din 2024 și impactul lor asupra mediului de afaceri și economiei. Articolul își propune: să informeze cititorii despre schimbările legislative recente, să evalueze implicațiile economice ale acestora, să identifice riscurile și oportunitățile asociate. Astfel, *metodologia cercetării* folosite este analiza modificărilor din Codul Fiscal al Republicii Moldova privind TVA-ul, compararea taxei pe valoare adăugată (TVA) între diferite țări, evidențiindu-se rolul său.

Conținutul de bază

Ideea modernă a TVA a fost propusă pentru prima dată în anii 1920 de către economistul german Wilhelm von Siemens, dar a fost pusă în aplicare pentru prima dată în Franța în 1954 de către Maurice Lauré , sub numele de "Taxe sur la Valeur Ajoutée" (TVA), într-o încercare de a crește veniturile fiscale și de a simplifica sistemul fiscal existent. Ulterior, acest impozit indirect a fost adoptat și implementat în numeroase alte țări din Europa, Asia, Africa și America Latină. Totodată, introducerea TVA-ului a fost o cerință pentru trecerea la economia de piață.

Taxă pe valoare adăugată (în continuare – T.V.A.) – impozit de stat care reprezintă o formă de colectare la buget a unei părți a valorii mărfurilor livrate, serviciilor prestate care sînt supuse impozitării pe teritoriul Republicii Moldova, precum și a unei părți din valoarea mărfurilor, serviciilor impozabile importate în Republica Moldova. [2]

Subiectul impozabil sunt consumatorii a unui bun/serviciu cumpărat sau vândut în scopul utilizării sau consumului acestuia, această taxă este datorată statului și este diferită în fiecare țară.

Tabelul 1. Cotele TVA aplicate de alte țări

ȚARA	COTĂ	COTĂ REDUSĂ
1.Luxembrug	16%	7%, 13%
2.România	19%	5%, 9%

3.Grecia	24%	6%, 13%
4.Croația	25%	5%, 13%
5.Ungaria	27%	5%, 18%

Sursă: Siteul oficial- <https://european-union.europa.eu/>

Conform Tabelului 1, putem observa că cea mai mica taxă pe valoare adăugată o aplică Luxemburg cu 16%, iar cea mai ridicată, Ungaria cu 27%.

Republica Moldova, în comparație cu alte țări aplică taxa pe valoare adăugată de 20%, iar cea redusă de 8%. O modificare semnificativă în anul 2024 este specifică sectorului HoReCa, în care cota standard se diminuează de la 12% la 8%. [3]

Se cunoaște că în timpul stării de urgență în Republica Moldova, prin Decizia Comisiei Naționale pentru Situații Excepționale în Sănătate Publică, cota pentru TVA constituia 6%, [4] însă aceasta a fost anulată începând cu 31.12.2023. [5]

O altă modificare cu privire la TVA este suportată la serviciile de cazare, indiferent de categoria de confort, în hotel, hotel-apartament, motel, vilă turistică, bungalow, pensiune turistică, pensiune agroturistică, camping, sat de vacanță sau tabără de vacanță, care se atribuie la secțiunea I a Clasificatorului activităților din economia Moldovei, [5] unde în 2022 cota TVA constituia 12%, iar în 2020, fiind de 15%, în prezent constituie 8%. Începând cu 1 ianuarie 2025 la mărfurile: tampoane igienice pentru femei și tampoane interne importate și/sau livrate pe teritoriul Republicii Moldova, se va aplica cota redusă de 8%, în 2024 continuă să fie de 20%.

Restituirea TVA-ului reprezintă un proces mai complex, care este analizat și verificat foarte amănunțit cu acte justificative. În comparație cu anul 2022, dreptul la restituirea TVA o aveau anumite categorii de contribuabili, de exemplu: exportatorii, producătorii de pâine, lapte și produse lactate, atunci începând cu 1 ianuarie 2023, dreptul la restituirea TVA o au toate categoriile de entități cu statut de plătitor TVA pentru tranzacțiile înregistrate cu 1 ianuarie 2023. Pentru a beneficia de acest regim entitatea:

- Trebuie să dispună de trecere în cont a TVA;
- Să utilizeze pentru documentarea tranzacțiilor sistemul E-factura;
- Să fie conectat la Sistemul de Monitorizare Electronică a Vânzărilor(SIA MEV);

Trebuie de menționat faptul că, pentru a deduce suma TVA, subiectul impozabil trebuie să dispună de bonuri fiscal, emise de echipamentele de casă și de control conectate la Sistemul informațional automatizat SIA MEV, pentru procurările a căror valoare în fiecare bon nu depășește 2 000 de lei, inclusive TVA, dar nu mai mult de 10 mii de lei pentru o perioadă fiscală, cu condiția achitării acestora prin intermediul cardului de plată de afaceri denumit și cardul business. [5]

Scutirea TVA pentru mărfuri și servicii în anul 2024 a avut și ea noi modificări, și anume, s-a exclus scutirea TVA pentru scuterele cu motor electric, nu vor mai fi scutite marfurile: *Fonte brute și fonte-oglină (spiegel) în lingouri, blocuri sau alte forme primare, Deșeuri și resturi de fontă, de fier sau de oțel (fier vechi); deșeuri lingotate din fier sau oțel.* [5] La fel se exclude: *aeronavele, elicopterele, locomotivele, vagoanele automotoare pentru calea ferată antrenate în transportul public de pasageri; serviciile de leasing operațional sau financiar ale aeronavelor, elicopterelor, locomotivelor, vagoanelor automotoarelor pentru calea ferată antrenate în transportul public de pasageri* [5].

Despre livrările scutite de TVA cu drept de deducere o schimbare în Articolul 104 din Codul fiscal, unde litera b) va avea următorul cuprins: energia electrică, energia termică, apa caldă, alimentarea cu apă și canalizarea pentru bunurile cu destinație locativă, inclusiv casele de vacanță, indiferent de subiectul în a cărui gestiune se află acestea. [5]

Ceea ce ține de serviciile importate, începând cu 2024 termenul obligației fiscale de calculare a TVA se consideră *data impotului sau achitării serviciului*, inclusiv a plății în avans, în funcție de ceea ce a avut loc mai înainte. [5]

Concluzie

Analizând noile modificări a Codului Fiscal în anul 2024, putem spune că taxa pe valoare adăugată este și va fi o sursă semnificativă de venit pentru stat, de aceea statul dorește direct să se implice în economie, monitorizând detaliat fiecare tranzacție pentru a exclude evaziunea fiscală și a-și asigura

un venit corect. Capacitatea TVA de a regla consumul, de a colecta eficient venituri fiscale și de a adapta nivelurile de impozitare la schimbările economice contribuie la stabilitatea financiară și echilibrul fiscal. În ansamblu, importanța TVA depășește sferafiscală, având un impact considerabil asupra eficienței economice și a echității sociale.

Referințe bibliografice

1. LEGEA Nr. 418 din 22-12-2023, privind bugetul de stat pentru anul 2024
2. Codul Fiscal al Republicii Moldova , art.93
3. LEGEA Nr. 212 din 20-07-2023, pentru modificarea unor acte normative (ce vizează politica bugetar-fiscală)
4. LEGEA Nr. 76 din 23-04-2021, cu privire la impozitarea specială a serviciilor realizate în cadrul activităților atribuite la secțiunea I a Clasificatorului activităților din economia Moldovei
5. Codul Fiscal al Republicii Moldova , art.96, art.102, alin. 10, lit. d), introdus prin LP 325 din 09-11-23, art.103, punctul 24.1, art.103, punctul 32,33, art.104, litera b) , art.109, punctul 2.